

Sygn. akt IV U 189/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2014r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr. sądowy Iwona Chojecka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 stycznia 2014r. w S.

odwołania A. O. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 14 stycznia 2013 r. (Nr (...)- (...))

w sprawie A. O. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla i o odsetki

I. zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo A. O. (1) do wypłaty odsetek ustawowych za opóźnienie w wypłacie deputatu węglowego za okres od 1 listopada 2009r. do 31 grudnia 2012r. płatne od:

- kwoty deputatu węglowego za okres od 1 listopada 2009r. do 31 grudnia 2009r. od 7 listopada 2009 r. do 5 stycznia 2013 r.,

- kwoty deputatu węglowego za okres od 1 stycznia 2010r. do 30 czerwca 2010 r. od 7 marca 2010r. do 5 stycznia 2013r.,

- kwoty deputatu węglowego za okres od 1 lipca 2010r. do 31 grudnia 2010r. od 7 września 2010r. do 5 stycznia 2013r.,

- kwoty deputatu węglowego za okres od 1 stycznia 2011r. do 30 czerwca 2011r. od 7 marca 2011r. do 5 stycznia 2013r.,

- kwoty deputatu węglowego za okres od 1 lipca 2011r. do 31 grudnia 2011r. od 7 września 2011r. do 5 stycznia 2013r.,

- kwoty deputatu węglowego za okres od 1 stycznia 2012r. do 30 czerwca 2012r. od 7 marca 2012r. do 5 stycznia 2013r.

- kwoty deputatu węglowego za okres od 1 lipca 2012r. do 31 grudnia 2012r. od 7 września 2012r. do 5 stycznia 2013r.

II. w pozostałej części oddala odwołanie.

Sygn. akt: IV U 189/13 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 14 stycznia 2014r. znak: (...) - (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.133 i 184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art.74 ustawy z 8 września 2000r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) odmówił A. O. (2) prawa do wypłaty wyrównania deputatu węglowego wypłacanego w formie ekwiwalentu pieniężnego za okres od 2 stycznia 2009r. do 31 października 2009r. oraz wypłaty odsetek. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał, że w dniu 26 listopada 2012r. ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o wypłatę ekwiwalentu za deputat węglowy i w dniu 6 stycznia 2013r. organ rentowy wypłacił jej wyrównanie deputatu węglowego przysługującego za okres od 1 listopada 2009r. ,tj. za okres trzech lat poprzedzających miesiąc, w którym zgłosiła wniosek. Wypłata deputatu za okres wcześniejszy ,tj. poczynając od 2 stycznia 2009r. (data przyznania emerytury) jest nieuzasadniona, gdyż nie przewiduje tego przepis art.133 ust.1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Brak jest również podstaw do wypłaty odsetek za zwłokę w wypłacie deputatu, gdyż nie przewiduje tego w/w ustawa z 8 września 2000r.

Odwołanie od w/w decyzji złożyła A. O. (2) wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że przysługuje jej prawo do wypłaty deputatu węglowego poczynając od dnia przyznania emerytury, a także do wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie deputatu. Podniosła, że organ rentowy od początku dysponował wszelkimi dokumentami pozwalającymi na ustalenie, że przysługuje jej prawo do deputatu węglowego. Jednakże z przyczyn jej nieznanych nie podjął wypłaty tego deputatu. Dopiero na skutek jej monitów organ rentowy ustalił, że jest ona uprawniona do wypłaty tego świadczenia i wypłacił jej wyrównanie za okres trzech lat. W jej ocenie wypłata deputatu powinna nastąpić za cały okres pobierania emerytury wraz z odsetkami. Ubezpieczony nie może bowiem ponosić negatywnych konsekwencji błędów organu rentowego, który jest powołany do prawidłowego obliczania i wypłaty świadczeń (odwołanie k.3-4).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na przepisy prawa i argumentację zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.2).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 28 listopada 2008r. A. O. (2) wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o emeryturę (wniosek o emeryturę k.1 akt emerytalnych). Decyzją z 11 marca 2009r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej emeryturę od (...) ,tj. od dnia nabycia uprawnień - ukończenie 55. roku życia i ustanie stosunku pracy (decyzja z 11 marca 2009r. o przyznaniu emerytury k.81-83 akt emerytalnych). Organ rentowy nie ustalił prawa ubezpieczonej do deputatu węglowego mimo posiadania przez ubezpieczoną ponad 15-letniego stażu pracy kolejowej jednostce organizacyjnej (świadcstwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k.15 akt emerytalnych).

W dniu 26 listopada 2012r. ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o „sprawdzenie” czy wraz z emeryturą wypłacany jest deputat węglowy, a na wypadek ustalenia, że nie jest on wypłacany wniosła o podjęcie bieżącej wypłaty i wypłatę zaległości (wniosek z 26 listopada 2012r. k.168 akt emerytalnych).

W piśmie z 30 listopada 2012r. organ rentowy poinformował ubezpieczoną, że nie jest uprawniona do deputatu węglowego (pismo z 20 listopada 2012r. k.169 akt emerytalnych).

Następnie pismem z 12 grudnia 2012r. organ rentowy poinformował ubezpieczoną, że na jej wniosek, w dniu 6 stycznia 2013r. zostanie przekazana na jej rzecz kwota 4 239,54 złotych tytułem wyrównania deputatu węglowego za okres od 1 listopada 2009r. do 31 grudnia 2012r. ,tj. za trzy lata wstecz od złożenia wniosku o wypłatę deputatu (pismo organu rentowego z 12 grudnia 2012r. k.169a akt organu rentowego).

W dniu 20 grudnia 2012r. ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę ekwiwalentu za węgiel za okres od 2 stycznia 2009r. do 31 października 2012r. ,tj. za okres od nabycia prawa do emerytury do dnia poprzedzającego wypłatę zaległego deputatu wraz z ustawowymi odsetkami od 2 stycznia 2009r. (wniosek z 20 grudnia 2012r. k.170 akt emerytalnych).

Zaskarżoną decyzją z 14 stycznia 2013r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej wypłaty deputatu węglowego za okres od 2 stycznia 2009r. do 31 października 2009r. oraz wypłaty odsetek (decyzja z 14 stycznia 2013r. k.171 akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. O. (1) okazało się częściowo uzasadnione.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do żądania ubezpieczonej wypłaty na jej rzecz deputatu węglowego za okres od 2 stycznia 2009r., tj. od daty przyznania emerytury do 31 października 2012r., tj. do dnia poprzedzającego dzień, od którego organ rentowy podjął wypłatę tego świadczenia, wskazać należy, że żądanie to nie zasługiwało na uwzględnienie. Zgodzić się należy z ubezpieczoną, że organ rentowy od początku, tj. od daty złożenia przez nią wniosku o emeryturę dysponował dokumentacją pozwalającą na ustalenie, że ubezpieczona jako emerytka z tytułu zatrudnienia przez okres ponad 15 lat na kolei jest uprawniona w myśl art.74 ust.1 i 3 ustawy z 8 września 2000r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz.U. z 2000r. Nr 84, poz.948) do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego w formie ekwiwalentu pieniężnego. Ubezpieczona występując w dniu 26 listopada 2012r. do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę deputatu węglowego nie przedłożyła organowi rentowemu żadnych nowych dowodów dla wykazania swoich uprawnień w tym zakresie. Zatem brak wypłaty przez okres blisko 4 lat deputatu węglowego na rzecz ubezpieczonej był wynikiem błędu organu rentowego przy rozpoznawaniu wniosku o emeryturę. W związku z tym żądanie ubezpieczonej wypłaty deputatu za okres miniony należało rozpoznać w oparciu o przepis art.133 ust.1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. I tak, zgodnie z tym uregulowaniem w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego. Stosownie do powyższego organ rentowy był zobowiązany do wypłaty ubezpieczonej deputatu węglowego za okres trzech lat wstecz od miesiąca, w którym ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o podjęcie wypłaty tego świadczenia, a zatem od 1 listopada 2009r. (wniosek ubezpieczonej wpłynął w dniu 26 listopada 2012r.). Należy podkreślić, że przez błąd organu rentowego, o którym mowa w powyższym przepisie należy rozumieć każdą obiektywną wadliwość decyzji, niezależnie od tego czy jest ona skutkiem zaniedbania, pomyłki czy też celowego działania organu rentowego. Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że odwołanie ubezpieczonej nie zasługiwało na uwzględnienie w zakresie, w jakim zmierzało ono do ustalenia, że przysługuje jej prawo do deputatu węglowego za okres wcześniejszy niż trzy lata wstecz od dnia złożenia wniosku o wypłatę tego deputatu węglowego. W tym też zakresie odwołanie ubezpieczonej podlegało uwzględnieniu.

Sąd podzielił natomiast argumentację ubezpieczonej, że przysługuje jej prawo do wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie deputatu węglowego za okres od 1 listopada 2009r. do 21 grudnia 2012r., za który to okres organ rentowy wypłacił ubezpieczonej wyrównanie w kwocie 4 239,54 złotych przekazujące jej tę kwotę na rachunek bankowy w dniu 6 stycznia 2013r. Zgodnie z art.85 ust.1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego, przy czym nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi okoliczności. Deputat węglowy realizowany w formie ekwiwalentu pieniężnego nie jest świadczeniem pieniężnym z ubezpieczeń społecznych, ale jest świadczeniem zleconym Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych do wypłaty wraz z emeryturą lub rentą z tytułu niezdolności do pracy dla osób uprawnionych do takiego deputatu. W myśl art.74 ust.5 w/w ustawy z 8 września 2000r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) ekwiwalent pieniężny z tytułu deputatu węglowego przyznaje i wypłaca w dwóch terminach wraz z wypłatą emerytury lub renty: w marcu - za okres od 1 stycznia do 30 czerwca i we wrześniu – za okres od 1 lipca do 31 grudnia każdego roku Zakład

Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa. Z kolei ustęp 6 wskazanego przepisu stanowi, że w przypadku przyznania emerytury lub renty po terminie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego (czyli po miesiącu marcu lub wrześniu danego roku), ekwiwalent należny od dnia przyznania emerytury lub renty do końca w/w półrocznego okresu, wypłaca się łącznie z pierwszą należnością z tytułu emerytury lub renty. W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie opóźnienie w wypłaceniu ubezpieczonej deputatu węglowego jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność. Ubezpieczona przedłożyła organowi rentowemu wszelkie dokumenty pozwalające mu na terminowe ustalenie i wypłatę ekwiwalentu i z tylko z przyczyn leżących po stronie organu rentowego (zapewne z powodu błędnej oceny tych dowodów, jeśli zważyć, że jeszcze w listopadzie 2012r. organ rentowy informował ubezpieczoną, iż deputat jej się nie należy – vide: pismo na k.169 akt emerytalnych) organ rentowy nie podjął wypłaty tego świadczenia. Mając to na uwadze Sąd ustalił, że ubezpieczonej przysługuje prawo do wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie deputatu węglowego za okres od 1 listopada 2009r. do 31 grudnia 2012r. i określił, że odsetki te przysługują ubezpieczonej od kwot deputatu za poszczególne okresy półroczne w roku 2010, 2011 i 2012, a okres za jaki odsetki mają być wypłacone to okres od dnia następnego po terminie płatności emerytury czyli od 7 marca lub 7 września danego roku do 5 stycznia 2013r., czyli do dnia poprzedzającego dzień zapłaty na rzecz ubezpieczonej wyrównania deputatu za cały powyższy okres. Natomiast w odniesieniu do kwoty deputatu węglowego za okres od 1 listopada 2009r. do 31 grudnia 2009r. Sąd ustalił, że odsetki powinny być wypłacone za okres od 7 listopada 2009r. do 5 stycznia 2013r. (zgodnie z regulacją zawartą w art.74 ust.6 w/w ustawy z 8 września 2000r.).

Mając na uwadze całokształt powyższych okoliczności Sąd na podstawie art.477.14§1 i 2 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.